

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet: Anpassad grundskola

Läsår 23/24

Reviderad
2023-10-16

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Henrik Gullberg
Datum för antagande:	2023-10-16
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Anpassad grundskola
Giltighetstid:	Läsåret 2023-2024
Tidpunkt för aktualisering:	2023
Dokumentansvarig:	Rektor Henrik Gullberg

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	7
3.1 Metod/kartläggning	7
3.2 Kränkande behandling.....	7
3.3 Sexuella trakasserier	8
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	8
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	10
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	12
4.1 Barn/elevs delaktighet.....	12
4.2 Medarbetares delaktighet.....	12
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	12
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	12
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	12
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	13
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	14
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	15
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	15
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	16
6. Referenser	16
7. Bilagor.....	17
7.1 Definitioner.....	17
7.2 Lagstiftning och styrdokument	19
7.3 Anmälningskyldighet	20

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Anpassad grundskolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevers lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevers trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Anpassad grundskola	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Samverkansarbete med personal och elever i grundskolan.	Ja
I matsal äter elever och personal tillsammans	Ja
Se över bemanningen så att personal finns med och stöttar upp innan situationer blir kritiska. Rätt bemanning	Ja
Rastaktiviteter	Ja
Elever från anpassad grundskola är representerade i elevskyddsombudsgruppen	Ja
Klassråd där bl.a. samtal kring värdegrund och trivsel tas upp.	Ja
Trygghetsvandring i skolans lokaler. Sammanställning och diskussion i klassen därefter.	Ja
Kontakt med grundskolan i syfte att planera gemensamma aktiviteter mellan grundskola och anpassad skola.	Delvis
Stötta elever i att vistas tillsammans med andra, t.ex. i cafeterian	Ja

Organisera så att anpassad grundskola elever får möjlighet att stå i cafeteria kiosk.	Ja
Uppdatera och levandegöra ordningsreglerna	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under föregående läsår har vi haft fyra kränkingsärenden. Tre av dessa har rört fysisk kränkning och alla har skett i eller i anslutning till klassrummet. En är diskriminering/trakasserier där utsättande elever är från annan skola. Utredningarna gjordes av rektor och det konstaterades att vuxna funnits nära vid dessa tillfällen men att situationer ändå uppstått kring elever då de har utmaningar med att styra impuls kontrollen. För att minimera dessa situationer förs samtal med pedagoger hela tiden kring hur man kan förebygga dessa situationer. Det är viktigt för oss att se över miljön så att det finns utrymme samt vuxen stöd för elever att hantera situationer.

Gällande kränkingsanmälan där utsättande elever var från annan skola skedde utredningen snabbt och effektivt i samarbete med rektor och personal från den skolan. Kränkningarna upphörde efter insatta åtgärder.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Se ovan angående analys av kränkingsärenden.

Under läsåret hade vi några elever som deltog i idrottslektioner tillsammans med grundskolan. Tanken var att man skulle få förebilder och känna gemenskap och delaktighet med även på raster och i andra aktiviteter. Det föll inte ut riktigt för samtliga som det var tänkt. Vi såg att det till stor del berodde på att de stora grupperna gjorde att eleverna blev osäkra och hade svårt att delta i dessa grupper. Högstadiets elever har vistats tillsammans med grundskolans elever i kafé på rasten. De har spelat biljard och fikar tillsammans. Vi har även deltagit i gemensamma aktiviteter på skolavslutningsdagen och delvis på friskvårdsveckan vilket varit mycket uppskattat. Dessa aktiviteter främjar gemenskap och inkludering men behöver utökas. Vi behöver fortsätta trycka på om att få en anpassad utemiljö som främjar möten och samspel mellan alla elever på Högelidsskolan.

De äldre eleverna i vår verksamhet deltar tillsammans med grundskolan på elevråd och elevskyddsombudsmöten med grundskolans högstadium. Vårt eget elevråd har genomförts 2-3 gånger per termin. Elever har deltagit utifrån ålder och förmåga. Här behöver vi utveckla någon form av återgivning till övriga klasskamrater. Kanske kan man ha protokoll med bildstöd. Som en del av kartläggningen och det främjande arbetet att diskutera otrygga platser genomfördes trygghetsvandringar med gott resultat bland de elever som deltog. För att utveckla så att fler elevers röst kan komma till tals behöver vi kommande läsår göra det enklare med bildstöd och ex. glad /ledsen smileys.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

De risker och hinder som framkommer i verksamheten har identifierats via enkäter, intervjuer, observationer, samtal, trygghetsvandringar samt analys från föregående års plan och kvalitetsverktyg.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p><i>Kränkande behandling</i> Inom delar av vår verksamhet har vi trånga och för få lokaler vilket kan bli innebära minskad möjlighet att vid behov bedriva enskild undervisning.</p> <p>Våra elever behöver anpassade hygienutrymmen och om våra lokaler inte är anpassade kan kränkningar uppstå.</p> <p>Bristande samsyn i personalgruppen i bemötandefrågor.</p>	<p>Vi behöver ständigt påtala behovet av anpassade lokaler. Se över kontinuerligt hur de lokaler vi har används.</p> <p>Vi behöver ständigt påtala behovet av anpassade lokaler. Se över att det finns anpassade hjälpmedel i våra hygienutrymmen.</p> <p>Vi behöver diskutera bemötande frågor för att öka samsynen i personalgruppen några gånger per termin. Ge tydlig information till vikarier.</p>

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<i>Sexuella trakasserier</i> . Se diskrimineringsgrunden kön	

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks

<p><i>Kön</i></p> <p>Flickor och pojkar ska ges lika stort inflytande över verksamheten – och lika stort utrymme. Ett förhållningssätt som råder i alla sammanhang</p> <p>Vi skapar förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller och/eller stereotypa föreställningar som baseras på sexuell läggning</p>	<p>Vi behöver ständigt diskutera de normer som finns i samhället kring denna fråga. Vi jobbar medvetet med att ge de elever som inte själva tar så stor plats eller har lätt för att uttrycka sig får det utrymmet oavsett kön.</p> <p>Vi erbjuder ett könsneutralt material och är medvetna om hur vi kommunicerar med eleverna. Benämner elever vid namn istället för tjej/kille.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Vi upplever att de elever som finns i vår verksamhet är öppna för att man får vara den man är och vara som man vill. Risker finns att andra elever, vuxna eller annan personal kan kommentera utifrån könsnormer.</p>	<p>Viktigt att vi som personal är lyhörda och reagerar när vi hör saker från elever, vuxna eller annan personal</p>
<p><i>Etnisk tillhörig</i></p> <p>Vi använder oss av böcker, filmer och läromedel där man utifrån etnicitet skulle kunna målas ut att man är på ett visst sätt.</p>	<p>Viktigt att vi ständigt ser över den litteratur och de läromedel vi använder oss av så att inga kränkningar utifrån etnicitet förekommer.</p>
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Skolans verksamhet är anpassad utifrån kristendomens högtider och traditioner. Detta kan få konsekvenser för den enskilde eleven som tillhör andra religioner och trosuppfattningar vid ex. faste perioder, bönestunder, högtider och specialkost.</p>	<p>Vi behöver medvetet lyfta olika religioner och trosuppfattningar, högtider genom litteratur, samtal och olika läromedel</p> <p>Mat utifrån olika religiösa uppfattningar servas på ett naturligt sätt i skolmatsalen.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>I en del av skolans miljöer kan funktionsnedsättningar göra att det uppstår svårigheter att delta utifrån elevens förutsättningar.</p>	<p>Vi behöver identifiera dessa miljöer och påtala elevens rätt att delta utifrån sina förutsättningar.</p>
<p><i>Sexuell läggning</i></p>	

En risk finns att språkbruk bland elever använder sexuell läggning som en nedvärderande kommentar.	Vi behöver prata med eleverna och vara goda förebilder i deras språkbruk.
En risk finns att elever bemöts annorlunda utifrån familjesammansättning och sexuell läggning.	Visa på att familjer kan se olika ut och använda oss av böcker och andra läromedel som beskriver olika familjesammansättningar.
Ålder I vår verksamhet är den faktiska åldern inte alltid samma som den utvecklingsmässiga åldern. Det kan finnas en risk i att man inte blir bemött utifrån den ålder man är i utvecklingsmässigt.	Vi behöver ständigt diskutera vilka krav som är rimliga att ställa utifrån elevens utveckling och förutsättningar.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på anpassad grundskola	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Närvarande pedagoger och elevassistenter under hela dagen.	Under hela läsåret	Ser till att det finns tillräckligt med personal	Rektor och alla pedagoger.
Genomföra elevråd/klassråd/trygghetsvandringar	2-3 gånger per termin för elevråd. Klassråd genomför regelbundet utifrån elevgruppen. 1gång per år för trygghetsvandring.	Rektor kallar	Rektor och klasslärare

Planerade förebyggande åtgärder på anpassad grundskola	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Föra diskussioner om hur och när kränkingsärenden ska göras i arbetslaget.	På tisdagskonferens kommer läggas in i kalendariet.	Bjuder in skolkurator till en träff där detta diskuteras	Bitr. rektor ser till att träffen blir av.
Trygghetsvandringar med förenklat kartläggningsmaterial i form av smileys och bilder.	Skapa material innan vandringen genomförs.	Rektor utser arbetsgrupp	Rektor och pedagoger
Ta fram någon typ av protokoll från klassråd/elevråd/elevskyddsombud med ex. bildstöd för att kunna återkoppla till övriga i gruppen. Eller på annat sätt se till att information från mötena når grupperna.	Under hösten.		Spec.ped eller bitr. rektor
Delta i fler återkommande och gemensamma aktiviteter på Högelidsskolan.	Under läsåret	Några lärarrepresentanter från anpassad grundskola träffar grundskolans personal för att bestämma hur och när anpassad grundskola kan delta i aktiviteterna	Rektor och bitr. rektor ser till att träffen blir av.

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Planen går igenom på elevråd tillsammans med rektor och bitr. rektor. Vid klassråden diskuteras de olika diskrimineringsgrunderna samt vad som är kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

4.2 Medarbetares delaktighet

Planen skickas på remiss till berörd personal som uppmanas komma med synpunkter. Planen antas efter detta vid ett apt. Utvärdering av planen sker i anslutning till utvärdering av kvalitetsverktyg i slutet av läsåret.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Planen läggs ut på Unikum vilket leder till att vårdnadshavare har möjlighet att läsa och lämna synpunkter. Vid föräldramötet informeras om att planen finns att läsa på Unikum.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl behöver alla på skolan känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga för de anställda är det en skyldighet.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevs mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt

3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning	Mentor/pedagog/bitr.rektor
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentor.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor

8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad)/elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor

7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera respektive avdelningschef.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera respektive avdelningschef.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera respektive avdelningschef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Utbildningsförvaltningen/Elevhälsa.